

alg. 112 |

Sprawozdanie

Komisji gospodarstwa krajowego o przedłożeniu Wydziału krajowego w sprawie unormowania płac nauczycieli niższych szkół rolniczych i szkoły ogrodniczej w Tarnowie (L. S. 339, W. kr. 33.802/902).

Wysoki Sejmie!

„Wartość każdej szkoły zależy od doboru sił nauczycielskich, więcej niż od organizacyi i wyposażenia w środki naukowe“.

Pozyskanie zaś takich doborowych sił, a co ważniejsza, stałe ich zatrzymanie zależnem jest niewątpliwie od tego, jak się je wynagradza w stosunku do ich kwalifikacyi — w porównaniu do wynadgrożenia, jakie z temi właśnie kwalifikacyami przy innych zakładach by im przysługiwało.

W początkach założenia naszych szkół niższych rolniczych, uposażenie nauczycieli było dosyć dorywczo pomyślane i dopiero w roku 1892 unormował Wysoki Sejm płace te dla wszystkich tych funkcyonaryuszów z wyjątkiem szkoły niższej w Dublanach — uzupełniając jednak już w roku 1896 płace te w ten sposób, że zamiast trzech pięcioleci wprowadzić polecił pięć pięcioleci. Polepszenie to w płacach okazało się jednak niedostatecznem, i coraz większa trudność w pozyskaniu odpowiednio ukwalifikowanych sił — a nawet częste wypadki utracenia już pozyskanych, spowodowały sekcję stałą komisji krajowej dla spraw rolniczych do zwrócenia uwagi Wydziału krajowego na konieczność wzięcia pod rozwagę ponownego uregulowania tych płac.

Za podstawę do wymiaru wysokości należało wziąć do porównania wysokość wynagrodzenia, jakie pobierają funkcyonaryusze z takimi samymi kwalifikacyami przy innych zakładach w kraju, a mianowicie przy seminariach nauczycielskich, dokąd na posady fachowych nauczycieli rolnictwa c. k. Rada szkolna krajowa w porównaniu z nauczycielami fachowymi krajowych szkół niższych ukwalifikowanych kandydatów znachodziła.

Obecne wynagrodzenie profesora seminarium nauczycielskiego wynosi: płaca 2.800 kor., dod. akt. 200 do 300 kor., a to w miarę miejsca pobytu, i 5 pięcioleci, z których dwa pierwsze wynoszą po 400 kor., trzy ostatnie po 600 kor. Mieszkania z którego nie ma. Profesor seminarium po 25-letniej służbie dochodzi do kwoty wolnego 5.400 kor., nie licząc w to dodatku aktywalnego, który w klasie IX tej wynosi 400, 500 i 600, w klasie VIII-ej 480, 600 i 720 koron, a w VII-mej, do której profesor taki dojsz może, 560, 700 i 840 koron.

Co do rodzaju i ilości zajęć, czynności te są bez porównania lżejsze od zajęć nauczycieli fachowych w niższych szkołach rolniczych.

W celu wyrównania tej, tak znacznej różnicy w płacach, stworzenia lepszych warunków dla krajowych nauczycieli, a przez to i umożliwienia stałego zatrzymania ich, Wydział krajowy za radą sekcji stałej kraj. komisji rolniczej, proponuje następujące podniesienie płac:

Dla nauczyciela fachowego: płaca 2.400 kor., dodatek aktywalny 240 koron i 5 pięcioleci, z których dwa pierwsze po 300 kor., trzy ostatnie po 400 kor.

Dla kierownika: płaca 3.000 koron, dodatek aktyw. 300 kor. i 5 pięcioleci, z których dwa pierwsze wynoszą po 400 kor., trzy ostatnie po 600 kor.

Polepszenie to byłoby w porównaniu z obecną płacą większe u kierownika o 420 kor., u nauczyciela fachowego o 440 kor.

Pobory te projektowane dla nauczycieli fachowych w porównaniu z płacą profesorów seminaryum (z uwzględnieniem dodatków aktywalnych) byłyby mniejsze z początkiem służby o 360 do 460 kor., po 25 latach służby o 1.160 do 1.380 kor., dla kierownika z początkiem służby większe o 200 do 300 kor., po 25 latach o 180 do 300 kor.

Mimo mniejszych na razie poborów nauczycieli fachowych przy projektowanej regulacji płacy w porównaniu z nauczycielami seminaryum, nie powinna już grozić obawa opuszczania przez tychże zakładów krajowych w celu poprawy bytu, mają bowiem przed sobą zawsze otwarty awans na kierowników, których płaca jest lepszą od nauczycieli seminaryum. Z innych zakładów krajowych, w których od funkcyjaryuszy wymaga się prawie równorzędnego przygotowania, płaca profesora w Czernichowie odpowiada mniej więcej płacy kierownika niższej szkoły rolniczej, tam bowiem, tak jak i tu, widoki awansu są prawie zupełnie zamknięte.

Pobory nauczycieli przedmiotów elementarnych w szkołach rolniczych z ostatnią organizacją plac nauczycieli szkół ludowych znacznie różnią się na ich niekorzyść. Obecnie płace nauczycieli szkół ludowych podzielone są na cztery klasy: I. klasa od 1.600 do 1.800 kor. w Krakowie i Lwowie; II. klasa od 1.200 do 1.600 kor.; reszta miast i miasteczek III. klasa od 1.000 do 1.400 kor., szkoły wiejskie IV. klasa od 800 do 1.000 koron.

Oprócz tego mają wszyscy dodatki pięcioletnie po 100 kor. i na mieszkanie 10% płacy. Kierownicy mają wolne pomieszkowanie i osobne wynagrodzenie za kierownictwo w kwocie 100 do 200 koron. Nauczyciele nieposiadający egzaminu kwalifikacyjnego, mogą zajmować posady tylko czwartej klasy.

Wobec tego, iż od wszystkich nauczycieli elementarnych, przyjmowanych do niższych szkół rolniczych, wymaga Wydział krajowy kilkuletniej praktyki nauczycielskiej oraz egzaminu kwalifikacyjnego, nie mają zaś przed sobą możliwości jakiegokolwiek awansu przy stosunkowo wielkich wymaganiach, jakie się do nich stawia, proponuje Wydział krajowy na wniosek sekcji stałej komisji rolniczej jako kuratorji tych szkół, podniesienie poborów na: płaca 1.400 kor., dodatek aktywalny 140 kor. i 5 pięcioleci po 160 kor.

Polepszenie to poborów w stosunku do obecnej płacy wyniosłoby: przy normacji 440 kor., po 25 latach służby 740 kor.

W szkole ogrodniczej w Tarnowie czynne siły nauczycielskie mają te same kwalifikacje, jakie są wymagane od nauczycieli fachowych przy szkołach niższych rolniczych.

Uznając słuszność wywodów, wnosi tedy Komisya gospodarstwa krajowego zgodnie z Wydziałem krajowym:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Dla kierowników i nauczycieli kraj. niższych szkół rolniczych i krajowej szkoły ogrodniczej w Tarnowie, ustanawia się następujące pobory:

Dla kierowników płacę 3.000 kor., dodatek akt. 300 kor. i pięć pięcioleci, z których dwa pierwsze po 400 kor., trzy ostatnie po 600 kor.;

Dla nauczycieli fachowych płacę 2.400 koron, dodatek akt. 240 kor. i pięć pięcioleci, z których dwa pierwsze po 300 kor., trzy ostatnie po 400 kor.;

Dla nauczycieli elementarnych płaca 1.400 kor., dodatek akt. 140 kor. i pięć pięcioleci po 160 kor.

II. Jak długo nauczyciel fachowy i nauczyciel nauk elementarnych w szkole ogrodniczej w Tarnowie nie będą mieć mieszkania w naturze, pobierać będą i nadal dodatek na mieszkanie, niewliczalny do emerytury, w kwocie: pierwszy 400, drugi 360 koron rocznie.

III. Powyższe podwyższenie poborów wchodzi w życie od 1. października 1902 r.

Tem samem załatwioną zostaje petycja L. s. 697.

Przewodniczący:
Go-rayski w. r.

Sprawozdawca:
Struszkiewicz w. r.